

fiquen els grups finals per fonètica sintàctica, ja és d'esperar que la combinació *-rnp-* aviat eliminés la *r*; i tant en això, com en la caiguda de la *-d-*, actuarien molt la dissimilació i l'haplogogia. Veg. també les variants amb *-t-* alterada anòmalament i amb pèrdua de la *h*, en *ALADERN*. D'altra banda, és sabut que una varietat d'évols —no sé si aquesta mateixa— s'anomena *púdols* en els Pirineus, de *PUTIDOS*. S'imposa, doncs, la conclusió que és un compost de *lladern* + *púdol* *pŭtĭdus*.

El nom de l'arboç i la cirera d'arboç entorn del Canigó, *llipot(i)*, *llipodera*, és massa semblant a *llampúdol* i al *llampudre* de les Corberes, per poder considerar versemblant que no hi hagi cap relació. Més que més essent arbustos d'aire i hàbitat semblants, tots dos amb un fruitet boscà comestible, per més que pertanyin a dues famílies diferents (ramnàcies i ericàcies). Sens dubte no són raons concloents, i jo mateix he pensat si pot ser un mot pre-romà, trobant-li semblança amb un *lispoto* o *lispoto* que hom ha llegit en els grafits de l'estació prehistòrica rossellonesa de Perestortes, en les restes i textos d'una terrisseria, i que Claustres¹ pren com malnom d'un terrisser o un amo de l'establiment; ¿seria més aviat el nom de l'objecte, suposant que es tractés d'un atuell per guardar-hi lli-

spots collits per fer-ne confitura, o per a la confitura mateixa?

Com que no sé que hi hagi base arqueològica per a això, i el que suggereix Claustres es funda en el que diem a *POT*, ens cal limitar-nos a cridar-hi l'atenció dels investigadors rossellonesos; car des del punt de vista fonètic, la hipòtesi d'un **llispots* originari, que a causa de l'ús preferent d'aquests noms en plural, sofrís dissimilació en *llipots* (dissimilació d'un tipus poc freqüent, a la manera de *ESCOPIR EXCONSPUERE*, *sal-* *passer SAL-SPARS-ARIUM*), sumant-se amb la vaguetat del fonament semàntic, obliguen a acollir-ho amb molt d'escepticisme; tampoc la terminació en *-i* convida a cercar un origen pre-romà. Mentre que la indicada semblança es presenta com una pista seriosa.

Assenyalà primer *llipoter* «arbousier» i *llipota* «arboise» el botànic ross. Companyó.² El vallespirenc Casaponce escrivia «collint gersos i *llipotis* que se menjava, costes avall» (1907). També ho assenyalà Jampy (*Lliris, flors i violes de les muntanyes del Canigó*, 1914) i Grandó «*llipoter*: arboç, arbousier; *llipòti*: arboise» (*MiscFabra*, 194). I sabem que no era estrictament rossellonès pel *DAG*. que recollí *llipota* i *llipoter* a Espolla. Per la banda empordanesa no deu anar gaire lluny car també és Espolla l'únic punt on allà en tinc notícia, en el nom del *Collet d'ox liputés* serres amunt del poble (1958); en el vessant de la Marenda, allà ben a prop, a Portvendres, ja usen el nom català comú en la variant *əzbúrsus* (1958), però a Cervera de la Marenda hi ha un *Clot del liputé* (al peu del Coll de Portes) que m'explicaren «perquè s'hi feien *lipòts*, una fruiteta».

Al voltant de les Muntanyes del Canigó: en una partida de muntanya, el Jacotí, «hi ha *lipòtis*» em digueren a Corsaví, i remuntant la vall, els pastors de Leca

explicaven que és «una herba *úru*» (< *hórroa* < *HORRIDA*) que se'n fa molta a Rojà (la gran vall que baixa de Plaguillem cap a Pi, o sigui al peu d'enllà de la *Creu de la Llipodera*; justament anant de Leca cap aquesta Creu (però encara a uns 7 km. a vol d'ocell, abans d'arribar-hi, hi ha *La Llipodera*, que m'explicaren com «una petita costa plena d'herba» (1960). L'indret més conegut és la gran Vall i Jaça (1875 alt.) de la *Llipodera* (veg. la descripció en Cèsar A. Torras, *Pirineu Cat.* III, 248, 252), que davalla de Plaguillem a ajuntar-se amb la Vall de Cadí, i de Castell de Canigó.³

Seria un compost de *LILIUM/llir(i)*? Ens hi farien pensar (a desgrat de la radical dissemblança botànica) els molts compostos que (a *JULIVERT*) li hem assenyalat (*joligroc* etc.), en forma fonètica força alterada, com a nom de plantes silvestres ben diferents; i d'altra banda sembla venir de *LILIUM llireta* nom de la fruiteta de l'aranyó, que ja se li assembla molt més. Però no sabríem completar-ho amb un segon component, i aquí sí que no s'hi veu botànicament cap pre-

text.

En canvi hi ha bons agafadors pel costat de *llampúdol* i del nom llatí de l'arboç *ARBUTUS*: i el déficit botànic d'un costat i fonètic de l'altre, es tornen superàvit fonètic en aquell i botànic en aquest. Si suposàvem un compost forjat per savis o herbolaris locals, llatinitzants, amb un genitiu *arbuti*, admetent, només, una denominació amb tractament fonètic cultista, tindriem alhora una explicació de la singular terminació *-oti*, tan extraordinària com a nom de planta o de tota cosa.

Si *llampúdol* ha resultat ser un compost contracte (A)LA(TER)NUS PUTIDUS, ací pot tractar-se d'ALATERNUS ARBUTI, pròpiament l'arboç d'arboç, o si es vol 'la mena d'aladern que fa arboços'; si allà s'ha perdut la *h* i la *t*, ací també, i havent-hi ací dos *-ERN-* + *-AR-* seguits, síl·labes tan semblants, ¿què més natural que una desaparició per haplogogia?: eliminació de l'una i fins una mica de l'altra. Afegim-hi que una denominació forjada per gent semi-facultativa està més exposada que cap a combinacions i mutilacions, quan acaba per acceptar-la el poble. Si el *llampudre* o *llampúdol* és un arbust diferent, hi ha prou semblança tanmateix perquè la gent, en fer-se propi el terme mig-savi, l'adaptés més o menys a la forma del *llampúdol*: d'aquí la *-p-* de *llipoti*; que en *Llipodera* alterni una *-d-* amb l'altra forma amb *-t-* ja s'ha d'esperar essent un semicultisme amb *-t-* intervocàlica; d'altra banda, la *a* de la variant *Llipodera* ens acostia més a la inicial de *llampúdol*, i hi ha força formes amb *-i-* o *-e-* entre les variants que hem constatat a l'article *ALADERN*.

¹ *Graffites de Peyrestortes*, extret de *Gallia* (c. 1967), pp. 56 i 58 (*continent* VIII, 9). — ² 1864, res més de semblant en E. Rolland, *Flore Pop.* VII, 241, 242. — ³ Generalment coneguda amb la pronúncia *lipudérə*, que ja sentírem a molts c. 1923; s'hi va des de Pi per una alta collada (antiga creuera de camins, marcada per una gran creu), passant pel camí que a la sortida d'aquest poble porta escrit en un gros rètol de fusta «a la Creu de la Lli-